

Madde 2- Ben bundan resim yapmayı öğrenen bir sanat öğrenir' eğri

1- Resim yapmayı öğrenen resim yapmak olan bir şey öğrenir.

KANIT

2- Fakat resim yapma bir sanattır.
3- Bu yüzden resim yapmak olan bir şey öğrenen bir sanat öğrenir.
4- Dahası bir sanat olan bir şey öğrenen bir sanat öğrenir.

5- Bu yüzden resim yapmayı öğrenen bir sanat öğrenir.
6- Dahası bir sanat olan bir şey öğrenen bir sanat öğrenir.
7- Bu yüzden resim yapmayı öğrenen bir sanat öğrenir.

8- Dahası bir sanat olan bir şey öğrenen bir sanat öğrenir.
9- Bu yüzden resim yapmayı öğrenen bir sanat öğrenir.

Madde 7- Birincisinden sonucuna kadar taruılan 3- yer

değiştirmede (yani 3 ten 6 ya, 4 ten 5 e) 'resim yapmayı

öğrenen'in yerine her zaman yukarıda belirtildiği gibi 'sanat

öğrenen' kullanılabilir.

Madde 8- Son olarak bunda (yer değiştirme 1 in ikinci bölümüyle)

'resim yapmayı öğrenen bir sanat öğrenir' sonucu çıkar.

NOT

Eğriden doğruya olan ters sonuç çıkarmanın geçerli olmadığı

anlaşılmalıdır. Çünkü 'birisi insan yüzü çiziyorsa bir adam çiziyordan

insan yüzünün anlamına geldiği çıkmaz' (madde 6) (madde 6) (madde 6)

Daha kısa olarak;

Tahmin 1- Doğrudan doğruya sonuç çıkarma. Yani resim yapmak

vardır, bu yüzden burada bir sanat vardır. Çünkü resim

yapmak bir sanattır.

Tahmin 2- Özel eğri bir olayın genel eğri bir olaya eşitliğiyle özel

3- Zıtlıkla Kıyas

Önerme: Resim yapmak bir sanattır. Bu yüzden resim

yapmayı öğrenen bir sanat öğrenir.

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KONUŞMA BECERİSİNİN ÖNEMİ

Yrd.Doç.Dr. Muzaffer BARIN*

Günümüzde yabancı dil öğrenimine gösterilen önem yabancı dil öğretimini de etkilemekte, bunun doğal bir sonucu olarak da yabancı dil öğretimi ile ilgilenen bilim adamları, akademisyenler ve araştırmacılar yeni yöntemler, yaklaşımlar ve olgular ileri sürmektedirler. Bu yaklaşımlar içerisinde okuma, yazma, konuşma ve dinleme gibi dört temel becerinin dil öğretiminde kullanılması gerçeği herkes tarafından bilinmektedir. Hangi amaçla, hangi yaklaşımla olursa olsun dil öğreniminde bu becerilere yer verilmesi gerekirken, kimi kurumlarda bu becerilerin bir kısmına, örneğin konuşma becerisine ya hiç yer verilmemekte ya da ihmal edilmektedir.

Gerek dil öğrenmeyi bir alışkanlık oluşumu olarak algılayan yapısal bir görüşte (Skinner,1957), gerekse içeriğin önem kazandığı, bilginin sürekli geliştirilmesi ve kullanılmasını öngören iletişimsel yaklaşımda (Widdowson,1978), dört temel beceriye yer verilmesi öngörülmektedir. Buna rağmen, kimi öğretim kurumlarının programlarında konuşma becerisi göz ardı edilerek, dil öğreniminin istenilen düzeyde başarılı olabilmesi gerçekleştirilmemektedir. Aksan (1990) konuşma yeteneğinin insanı insan yapan niteliklerin başında geldiğini ve insanın duygularının, düşüncelerinin, isteklerinin bütün incelikleriyle açığa çıkmasına, yaşamını sürdürebilmesine olanak sağladığını ifade eder. Konuşma becerisinin ihmal edilişi belki de Bygate'ın ifadesiyle (1987) hazırlık gerektirmeyen, anında söylenen, kolay ve doğaçlamaya yatkın oluşundan kaynaklanmaktadır.

Konuşma gereksinimi dil öğretiminde sürekli var olmuştur. Konuşma becerilerinin geliştirilmesiyle ilgilenen dilbilimciler ve araştırmacılar öncelikle "konuşma" teriminin anlamı üzerinde durarak, konuşma becerilerini açıklamaya çalışırlar. Konuşma becerisinde amaç dildeki seslerin çıkarılması mı, yoksa bir yabancıyla karşılaşıldığında

* Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi

söylenenlerin algılanıp, sorulara cevap verilmesi midir? Kuşkusuz ki amaç dilde iletişimin kurulmasıdır.

Chastain'in (1976) de ifade ettiği gibi, pek çok dilbilimci ve dil öğretmeni dili konuşma olarak kabul ederler. Çoğu öğrenci de dili bir iletişim aracı olarak görmektedir. Günümüzde iletişim araçlarının sayısının artmasına karşın, dildeki iletişimin konuşma ile sağlandığı herkes tarafından bilinmektedir. Holmes (1988) iletişimin en uygun aracının dil olduğunu, ilkçağlardan beri bu işlevini sürdürdüğünü belirtir. Gerçekten, konuşma doğal olarak insanlar tarafından gereksinimlerini ifade için kullanılır. Çoğu zaman, bir dili bilmek o dili konuşmak anlamına gelir. Öte yandan, dünyada milyonlarca insan günlük gereksinimlerini konuşarak giderdikleri halde okuma ve yazma bilmezler. Konuşmacı, söylemleriyle en azından karşı tarafı (dinleyiciyi) etkiler. Zaten anadili öğrenme sürecinde de ilk önce "anlama"nın yani "dinleme"nin ardından da "üretim"nin, bir diğer deyişle "konuşma"nın gelişmesi de insan beyninin işlevsel bir özelliğidir ve dil öğretiminde bu sıranın bozulmaması gerekir (Taşer,1996).

Yabancı dil öğretiminde genel amaçlardan biri, belki de en önemlisi, öğrencilerin öğrendikleri dili anlaşılabilir bir şekilde konuşabilmeleridir (Widdowson,1983). Demirel (1993) konuşmanın, bilişsel becerilerin yanı sıra, psikomotor becerilerin de katkısıyla geliştiğini söyler. Konuşma becerisinin kazanılması için dil kurallarının yani dilbilgisi, söyleme ve sözcük bilgisinin iyi bilinmesi gerekir (Bygate,1987). İşte bu yüzden dil öğreniminin bir bölümü bu amaca yöneliktir. Ama konuşmayı gerektiren bir nokta daha var- beceri. Bilgi (knowledge) ile beceri (skill) arasındaki fark konuşma öğretiminde en önemli noktadır. Bir dili öğrenmek, yani konuşabilmek; araba sürmeye, bisiklete binmeye, kayak yapmaya ve yüzmeye çok benzer. Bunların tümünde aday kuramsal bilgileri önceden öğrenir, çok da iyi bilir ama uygulamaya başladığı anda başarısızlıkla karşılaşır, çünkü araba kullanmanın, kayak yapmanın, bisiklete binmenin ve yüzmenin kuralları bilinmektedir, ancak uygulama olmadığından aday arabaya geçtiğinde arabayı süremez, kayak yapmaya başladığında düşer, bisiklete bindiğinde dengesini kaybeder, yüzmek istediğinde yüzmeyi gerçekleştiremez. Çünkü bilgi olmasına karşın beceri sağlanamamıştır. Dil öğreniminde de aynı durum geçerlidir; dilin kuralları , yani dilbilgisi çok iyi bilinmesine karşın psikomotor beceriler denilen iletişimsel beceriler

gelişmediğinden ya da geliştirilemediğinden, konuşma başarıyla gerçekleşmemektedir. Dilbilgisi ve söyleme kuralları ile sözcük bilgisinin oluşturduğu malzemeyi bilgi; sözcük bilgisi, söyleme ve dilbilgisi kurallarının kullanılarak bir dili konuşabilme yeteneğini de beceri olarak tanımlayabiliriz. Beceri ile bilgi arasındaki en belirgin ayırımın, her ikisinin de ezberlenip anlaşılabilir olmasına karşın, özellikle sadece becerinin taklit edilebilir ve uygulanabilirliğidir (Bygate,1987). Dilbilgisi, ses bilgisi ve sözcük bilgisinin kazanılmasıyla, bir dili konuşabilme yeteneğinin gelişeceğini ve zamanla akıcı bir konuşmanın gerçekleşeceğini vurgulayanların sayısı azımsanamayacak kadar çoktur (Rivers and Temperley,1978).

Ayrıca, konuşma dersinin programa alınmadığı, öğrencilerin konuşma dersinden sorumlu olmadığı bir ortamda, konuşma becerisinin gelişmesi de beklenemez. Upshur (1971) konuşma becerisini değerlendirmenin öğretmen ve öğrenci açısından faydalarını vurgular. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinden' dinleme ve okuma' alıcı beceriler (receptive skills)olarak tanımlanırken; 'konuşma ve yazma' üretici beceriler (productive skills) olarak bilinir (Bygate,1987). Bu nedenle iletişimsel yaklaşımların gündeme geldiği 1970'lerden sonra düzenlenen ders kitaplarında dinleme ve konuşma becerilerine gösterilen önem işlevsel izlencelerde de kendini göstermiştir.

İnsanlar birbirleriyle iletişim kurmak için konuşmayı kullanırlar ve bu nedenle konuşma olgusunun başlıca gerçeklerinin de bilinmesi, irdelenmesi ve çözümlenmesi önem kazanmaktadır. Çünkü konuşma söylemini gerçekleştiren devinsel (motor) beceri, dilsel edinci oluşturan, karmaşık ve çoğunlukla gözlenemeyen işlemlerin en son ürünüdür. Dil edinci ise, birlikte çalışılan, biri işitsel girdileri işleyen, öteki ise sözel çıkışı üreten iki ayrı yetenekte oluşur (Chomsky,1965). Birincisi çözümlenme, ikincisi ise şifreleme işlevini üstlenir. Çözümlenme becerisi tanıma ya da ayırt etme (recognition) bilgisini; şifreleme becerisi ise kullanıma hazır (retrieval) bilgi gelişimini gerektirir.Zaten anadili edinme sürecinde de duyduğunu anlama daha önce gelişmektedir. İlk önce anlama'nın ve onun ardından konuşma'nın gelişmesi insan beyninin işlevsel bir özelliğidir, ki bu sıranın dil öğretiminde bozulmaması gerekir (Holmes,1988).

Konuşma, üretim, etkileşim ve uzlaşma becerilerinin kullanımını gerektirmektedir (Bygate,1987). Üretim becerileri normal zaman sınırlamalarıyla anlamlı konuşma yapabilmek için gerekli becerilerdir. Etkileşim becerileri konuşma esnasında neyi, ne zaman ve nasıl söylemeye karar verme becerileridir. Uzlaşma becerileri konuşma esnasında ortaya çıkabilecek iletişimsel sorunların çözümünde kullanılan becerilerdir. Konuşmanın daha kolay hale getirilmesinde ve doğaçlama yoluyla iletişimin kurulmasında;

- Kolaylaştırma (Facilitation),
- Basitleştirme (Simplification),
- Eksilti (Ellipsis),
- Kalıplaşmış ifadeler (Expressions),
- Duraklama sözcükleri (Fillers)ve tereddüt ifadeleri (Hesitation Devices),
- Tamamlama (Compensation),
- Kendi-kendine düzeltme (Self-correction),
- Hatalı başlama (False-start),
- Yineleme (Repetition),
- Söz verme (Turn-taking) gibi üretim, etkileşim, ve uzlaşma becerilerinin kimi etkinliklerinden de yararlanmak gerekmektedir.

Rol üstlenme, diyalog, söyleşi tartışma, benzetim, iletişim oyunları ve resim anlatım gibi etkinliklerin iletişimsel içerikli ders kitaplarında yer aldığı ve konuşma becerisinin geliştirilmesi ve kazandırılması stratejilerinde sıkça başvurulduğu akademisyenler, dilbilimciler ve dil öğretmenleri tarafından da ifade edilmektedir.

Öğrencilerin sınıf içindeki çekingen, ilgisiz ve pasif davranışlarını engellemek, konuşma becerilerini geliştirmek için eğitimcilerin yukarıda sözü edilen teknik ve etkinlikleri uygulamalarının çok yararlı olacağı düşüncesindeyiz. Öğrencilerin gereksinim ve ilgilerine göre konuşma etkinliklerinin ve düzeyinin seçilmesi kuşkusuz ki konuşma becerisinin önemi ve gelişmesindeki amacı daha da ileriye götürecektir.

KAYNAKÇA

- YAZININ BAŞLANGICI VE İRAN'DA KULLANILAN YAZI ÇEŞİTLERİ
1. Skinner, B.F.. **Verbal Behaviour**. Appletion-Century-Crofts, New York:1957.
 2. Widdowson, H.G.. **Teaching Language as Communicaiton**. Oxford University Press, Oxford:1973.
 3. Aksan, Doğan. **Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim**. TDK Yayınları, Ankara: 1990
 4. Bygate, Martin. **Speaking**. Oxford University Press, Oxford: 1987.
 5. Chastain, K.. **Developing Second-Language Skills**. Rand Mc Nally College Publishing Company, Chicago: 1976.
 6. Holmes, J.N.. **Speech Synthesis and Recognition**. Van Nostrand Reinhold, Bershire: 1988.
 7. Rivers, Wand R. S.. **Temperley. A Practical Guide to the Teaching of English**. Oxford University Press, Oxford: 1978.
 8. Taşer, Suat. **Konuşma Eğitimi**. Papirüs Yayınları, İstanbul: 1996.
 9. Widdowson, H. G.. **Learning Purpose and Language Use**. Oxford University Press, Oxford: 1983.
 10. Demirel, Özcan. **Yabancı Dil Öğretimi, İlkeler, Yöntemler, Teknikler**. Usem Yayınları 6, Ankara: 1993.
 11. Upshur, J. A.. "Objective Evaluation of Oral Proficiency in the ESOL Classroom." *TESOL Quarterly* 5, 1971.
 12. Chomsky, N.. **Aspects of the Theory of Syntax**. M. I. T. Press, Cambridge: 1966.

Bu çalışma, Sâdık Rıza'de-i Sâlik ve Târîh-i Edebiyat-ı Fân (Tahsin 1332 h.) adlı eserinin 17-27. sayfaları arasında yer alan "Ağaç-ı Hal ve Muâdi-i Hal" başlıklı bölümün Türkçe'ye çevirisinden ibarettir.

Anıtarık Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü